

Elektrikli Aracın ÖTV'si Diğerlerini Aştı....

ÖTV ARTIŞIYLA ELEKTRİKLİ ARAÇLAR YÜZDE 39 ZAMLANACAK

Ulaşımında enerji verimliliğinin sağlanması ve karbondioksit salınımını azaltmak için en önemli çözümlerden biri olarak görülen elektrikli araçların sayısı tüm dünyada her geçen gün artmaktadır. Toplu ulaşımda metro, tramvay ve benzeri sistemlerle elektrik enerjisinin kullanımı; gelişen batarya teknolojisinin sağladığı olanaklarla tekerlekli araçları da kapsamaya başlamıştır. Kullanılan elektrik enerjisinin yenilenebilir kaynaklardan çevreye en az zarar veren tekniklerle üretilmesi durumunda; küresel karbon emisyonunu azaltması beklenen elektrikli araçların yaygınlaşması tüm dünyada teşvik edilmektedir.

Hemen hemen gelişmiş tabir edilen tüm ülkelerde çevreci özellikleri nedeniyle elektrikli araçlar çeşitli mekanizmalarla teşvik ediliyor. Kimi ülkelerde petrol ürünleri kullanan araçlara kıyasla ciddi vergi avantajları yaratılırken, kimi ülkelerde nakit desteği, bazı ülkelerde ise ücretsiz şarj olanakları dahi sunulmaktadır. Trafikteki araçların elektrikli olanlarla dönüşümü konusunda teşvik edilmesiyle yetinmeyen, bir tarihten sonra ülke içinde benzin ve dizel yakıtlı araçların satışını yasaklayan ülkeler bile bulunmaktadır. Genel itibarıyla bu ülkeler dönüşümü planlarken, bir yandan da yeterli, güvenilir şarj istasyonu çözümlerini de yaratmaktadırlar. Örneğin 2025 yılından itibaren fosil yakıtlı içten yanmalı motorları olan araç satışını yasaklayacak olan Norveç, başkent Oslo'da ticari taksilerin şarj sorununu çözmek için kablosuz, induksiyon tabanlı şarj istasyonları te-

sis etmeye başladı. Bu ülkelerde aynı zaman da elektrik üretiminde de yenilenebilir kaynakların payı her geçen gün artırılmaktadır. Özetle ulaşımda fosil yakıt tüketimi düşürülerek, yerine hızla güneş, rüzgar gibi yenilenebilir kaynakların kullanımı hedeflenmektedirler. Ülkemizde ise henüz şarj istasyonlarına ilişkin ciddi yol alınmamış, konuya ilişkin teknik kriterlerin yer aldığı mevzuat dahi oluşturulamamıştır.

Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) son olarak yayımladığı Haziran

2020 tarihli Elektrikli Araçlar Takip Raporu'na göre; dünya genelinde 2019 yılında 2,1 milyonu aşkın elektrikli araç satıldı. Ajansın rakamlarına göre 2013 yılında bu yana satılan toplam araç sayısı 7,2 milyona ulaştı. Dünya genelini yansıtan bu rakamın küçük bir bölümü, ülkemize aittir. Türkiye Elektrikli ve Hibrid Araçlar Derneği'nin verilerine göre, 2015 yılında 119, 2016'da 44, 2017'de 77, 2018'de 155, 2019'da 222 araç satılırken, 2020 yılında ise 844 elektrikli

Motor Gücü 120 kWh Geçen Elektrikli Araç Fiyat Değişimi Tablosu

	Ocak 2021	Şubat 2022	Zam Miktarı TL	Zam Oranı %
Vergisiz Satış Fiyatı	130.000	130.000	0	0
ÖTV	%15 19.500	%60 78.000	58.500	300
KDV	26.910	37.440	10.530	39
Vergiler Toplamı	46.410	115.440	69.030	149
Satış Fiyatı	176.410	245.440	69.030	39

araç satılmıştır. 2019'a kıyasla 2020'de elektrikli araç satışı yaklaşık 4 katına çıkmıştır. Şarj istasyonu sayısındaki sorunlara rağmen, 2020 itibarıyla henüz satılan toplam araçların binde 1'ini oluştursa da ülkemizde de elektrikli araçlara olan yönelimin arttığını söyleyebiliriz.

ÖTV Teşviki Yok Oldu

Bu yönelimin altında elektrikli araçlar için görece düşük tutulan Özel Tüketim Vergisi'nin (ÖTV) etkisi büyüktür. Geçtiğimiz ay 85 kW'ı geçmeyen elektrikli araçlardan alınan yüzde 3, 120 kW'ı geçmeyen araçlar için belirlenen yüzde 7 ve en çok tercih edilen 120 kW üzeri elektrikli araçlar için yüzde 15'lik ÖTV uygulanıyordu. Ancak Resmi Gazete'de 2 Şubat 2020 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararıyla elektrikli araçlar için ÖTV oranları artırıldı. En düşük ÖTV oranı yüzde 3'ten 10'a, ikinci gruptaki otomobiller için yüzde 7'den 25'e yükseldi. En çok tercih edilen motor gücü 120 kWh'ı geçen elektrikli otomobillerin ÖTV oranı ise yüzde 15'ten yüzde 60'a yükseltildi. Bu durumda 130 bin TL'ye vergisiz satış fiyatıyla piyasaya sürülmek istenen 120 kWh'ı geçen elektrikli aracın vergili maliyeti 176 bin 410 TL'den yüzde 39 artışla 245 bin 440 TL'ye oldu. Aradaki 63 bin TL'lik farkın tamamı vergi artışından kaynaklanmaktadır.

Üstelik söz konusu yüzde 60'lık ÖTV oranı, petrol ürünleri kullanan kimi otomobil gruplarından bile daha yüksektir. Ülkemizde ekonomik olmaları nedeniyle en çok motor silindir hacmi 1600 cm³'ü geçmeyen araçlar tercih edilmektedir. Bu araçlarda ÖTV, matrahı 85 bin TL'ye kadar olanlar için yüzde 45, matrahı 85-135 bin TL ara-

Şubat 2021 Dönemi Otomobil Vergi Kıyaslaması	Motor silindir hacmi 1600 cm ³ 'ü geçmeyen Otomobil	Motor Gücü 120 kWh Geçen Elektrikli Araç	Fark TL	Fark Oranı %
Vergisiz Satış Fiyatı	130.000	130.000	0	0
ÖTV	%50 65.000	%60 78.000	-13.000	20
KDV	35.100	37.440	-2.340	7
Vergiler Toplamı	100.100	115.440	-15.340	15
Satış Fiyatı	230.100	245.440	-15.340	7

sında olan araçlar için yüzde 50 olarak uygulanmaktadır. 135 TL'den daha yüksek vergisiz fiyatıyla satışa sunulan aynı motor silindir hacmine sahip otomobiller için yüzde 80 oranında ÖTV uygulanmaktadır. Söz konusu değişiklikte vergisiz fiyatı 135 binden daha düşük olan benzinli veya dizel yakıtlı otomobillere, elektrikli araçlardan daha düşük vergi uygulanacaktır. Satış rakamları bakımından kendi kategorisinde en çok satan gruplarda vergisiz satış fiyatı aynı olan benzinli ve elektrikli iki otomobil kıyasladığımızda; elektrikli olanın satış fiyatı 245 bin TL'yi aşarken, benzinli otomobil 230 binde kalmaktadır. Söz konusu ÖTV artışı ile elektrikli araçlarda yetersiz şarj istasyonu gibi diğer sorunlarının yanına pahalılık sorunu da ekledi. ÖTV zammıyla dünya genelindeki gibi teşvik edilmesi gerekirken, ülkemizde elektrikli araçları tercih edilmesi olasılığı daha da azaltılmıştır.

Hükümetin, geçtiğimiz yıl elektrikli otomobil satış rakamlarındaki büyümeden yola çıkarak, bütçe açıklarını yamayacak bir ÖTV tahsilatı artışı sağlamak istediği anlaşılıyor ancak bu düzenlemeyle satış rakamlarını kaçınılmaz olarak düşürecektir. Hedefledikleri ÖTV tahsilatını da ya-

pamayacakları gibi bu değişiklik, ulaşımda dışa bağımlı olduğumuz petrol ürünlerine mahkum kalmamıza neden olacaktırlar.

Elektrikli otomobillerin yaygınlaşması için fiyat avantajının sürdürülmesi, ÖTV'nin bütünüyle kaldırılması, şarj istasyonlarının sayısının artırılması gerekirdi. Ülkemizde elektrikli otomobil üretilebilmesi mümkündür, zaten "yerli", "milli" otomobil söylemleriyle duyurulan projelerin çoğunda elektrikli araç üretilmesi hedeflenmektedir. ÖTV artışı ile bu projelerin yaşama geçme şansı azalmaktadır. Yakın gelecekte özellikle gelişmiş ülkelerde, otomobiller evlerinin çatısında üretilen elektrik enerjisi ile şarj edilmeye başlanacaktır. Dünyadaki enerji dengesinin hızlı bir dönüşümden geçtiği bu dönemde, teknolojinin gerisinde kalarak, elektrikli araçları "vergi tahsilatı" odaklı bir yaklaşımla değerlendirmekten vazgeçilmelidir. Salgın döneminde direnci oldukça düşen ülke ekonomisinin krizden çıkmasının yolu, dolaylı vergiler üzerinden günü birlik çözümler geliştirilmesinden çok, kısa ve orta vadede teknolojik olanakları da kullanarak, yaşamı ve üretimi ucuzlaştırmaktan geçmektedir.